

¹ Si bé l'ús està compartit en les *VidesR*, i en aquest passatge mateix el ms. B porta *lampà*, forma preferida per aquest ms., car en un altre passatge porta el mateix, i allí el ms. principal porta la forma occitaniejant *lampejar*: «sobtament l'ayre se torbà e casc péra e tronà e *lampejà*», f° 99v1 (traduint «fulguraque coruscant»). — ² El caràcter secundari i postverbal de *llampec* es confirma per la variant *llampic* emprada a la Pobra de Segur (BCEC ix, 70), *llampit* a Benasc, Barravés (Ferraz, 71; BDC vi, 28) ¹⁰ i a Cercuran (1965), formes que em semblen extremes de **llampigar*, pronúncia dialectal de *llampegar* (a Tremp *llampiguejar* AlcM), és clar que en *llampit* hi influïren secundàriament abstractes com *xiulit*, *lladrit*. Aranès (*re*)*llampit*. — ³ «*Llampegar*: fulgu- ¹⁵ ro, fulmino; la remor del tro ---; *llamp*: fulmen; *la respandor del llamp*: fulgur --- una torre fon ferida de *llamp*: --- ictu fulminis deflagavit», 335-336. — ⁴ Tradueix alhora *llamp* per «ray, foudre» i per «relampago, éclair». *Llampetjar*: relampaguear. — ⁵ Altres informes que em dona Giner (1958): «un 'rayo' en val. és un *llamp* i un 'relampago' també se sol dir *llamp*: la distinció no és precisa en l'ús vulgar. En la zona meridional, el triangle Dénia-Alacant-Alcoi-Xaló-Penàguila 'relampaguear' és diu *llampar*». En el sentiment de Ferrer Pastor, que és de l'Horta de Gandia, *rellamp* i *rellampegar*, són mers castellanismes, mentre que ell els ha sentit a gent de parlar no acastellanat; alguns distingeixen *llamp* el que cau i *rellamp* el que llam- ³⁰ pega: en tot cas *rellampegar* i *rellamp* en una clapa bastant extensa, des de la Font de la Figuera a Canals almenys. I en el citat triangle meridional, per exemple a Xaló i a Alcoi, diuen *raio* per al llamp. També CRos i Sanelo (94r1, 33r1, 150v1, 33v, 34r) ³⁵ posen junts *llam* i *relam*, *-amp*, *rellampegar*, *rellamegar*; i aquest ho ilustra amb «un *lamp* en 1519 pegó fuego al Micalet», doc. d'arxiu, i amb una cita d'un text de 1678 del Princ. sobre el mal auguri de «quant en l'alzina cau el *llamp*». Com observa Gulsoy, fa l'efecte que inclús el xatixí Sanelo es proposava establir com a bàsiques valencianes les formes del català comú. — ⁶ Val a dir que tan encarnat allà que s'hi multiplica en aplicacions figurades com 'caminar a tota marxa' i «Souto li fió que Jun escampo, / Mirèio *lampo* e *lampo* e *lampo*, / e li rasado griso s'entre-disien —Fau, èstre folo / per barrulà li clapeirolo / ---» (*Mireio* VIII, 31.2). — ⁷ No perdem de vista que hi ha el que en podríem dir una zona semàntica intermèdia: del fenomen fulgurant, amenaçador, atronador i de tremenda celeritat, però no fulminador, on el català admet alhora *llampec* i *llamp*, amb selecció de tipus estilístic, retòric o estilístic (més aviat que no dependent del contingut lògic o físic), però el castellà no hi admetria *rayo*: «Per ella, no debades, al Déu potent de l'ona / demana la fitora, y a Júpiter lo *llamp*: / puix si la mar lligares ab lleys, oh Barcelona, / *llampecs* un dia foren tes barres en lo camp» (*Atl.* i, 70); «un núvol nou transformat en cèlica carrossa, duent ⁶⁰

per bandera el juganer zigzaguejar del *llamp*, i pintada de fresc amb els colors de l'iris» (trad. de Kalidassa, *Vikramórvaç*, p. 99, cf. usos anàlegs de *llampec* i *llamp*, pp. 74, 76): perquè si en aquest passatge de Coromines el *llamp* no és feridor, sinó sols una aparició esplendent o enlluernadora i imponent, dalt d'un grop de nimbus, no abusa dels mots Mn. Cinto en recórrer alternativament a *llamp* i *llampec* per una mateixa cosa: no compara pas les barres de la sobrega bandera a un miralleig espectral o frívol de coloraina sinó a l'avenç velocíssim, rectilini, irresistible, d'una columna bèl·lica que desbanda l'enemic, com el llamp dels mites. — ⁸ Traduït pel dialectal *himplitzen* (cf. al. mod. *himmelllicht* = angl. *himmellight*, *lightning* 'llampec'), enfront de *llam* trad. *donderschlag* (= *donnerschlag*, que és el cop del llamp o tro), lin. 1469-70. — ⁹ «Tots se senyen com al *rellampegar* en les tronades», Vergés Paulí, *Espurnes de la llar* v, 157. — ¹⁰ D'aquest ús deu ser reflex el que en fa AntCayrol (Sallagosa, família de Fontpedrosa): «—Que seu enfadat, l'amo? —Allò el para com un cop de colze a l'estómac: queda amb el seu *clampsar* als dits, botint-se i desbotint-se com una manxa de ferrer; i quan li torna l'alè, cuita de denegar-se» (Cerdà, *Cont.*, 40, definint «panteixar» en el glossari): és de témer que aquesta atenuació del sentit sigui impròpia, i deguda a certa confusió amb l'eclàmpsia dels metges tocòlegs i veterinaris.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *rellampegar*, *rellampadeiar*, *llampit*, *-ic*, *llampiguejar* (n. 1), *rellamp*, *rellampegar* (n. 5 i n. 9), *llampada*, *llampadura*, *llampadissa*, *llampainar*, *llampament*, *llampant*, *de llampantes*, *llampar* (cf. supra), *llamparella*, *llamparó*, *llampàs*, *llampassera*, *llampera*, *llampins*, *llampegar*, *llampec* (cf. supra), *llampegada*, *llampegedera*, *llampegadissa*, *llampegador*, *llampegós*, *llampeguejar*, *llampegueig*, *llampeguera*, *llampejar* (cf. supra), *llampeig*, *llampàs*, *allampegar*, *llampurnar*, *llampurnejar*, *llampurnetes*, *llampurnera*, *llampurdent*, *llampurdar*, *llampurda*, *llamparnetes*, *llampus*, *l'ase masquil*, *eclàmpsia*, *clansar*, *parallamps*, *llampferit* (cf. supra), *llampferidor*.

Llampa, V. *llimpa* (LIMPID) *Llampada*, V. *llamp Llampadona*, V. *llampúdol* *Llampadissa*, *llampadura*, *llampainada*, V. *llamp*

Llampaies (del qual *Llampalles* no és més que una ultracorreció), ve de (VILLAS) LAMPADIAS, del NP LAMPADIUS (< grec), amb evolució mig-sàvia de DI, cf. supra *Llambilles* < LANUVINIAS (LAMPACULAS és un engendrall xaró).

Llampant, *llampar*, *llamparella*, V. *llamp Llamparó*, V. *llambró* i *llamp Llampàs*, +*llampassera*, *llampat*, *llampec*, V. *llamp Llampadro*, AlcM *Llampegada*, *llampegadissa*, *llampegador*, *llampegant*, *llampegar*, *llampegueig*, *-eguejar*, *llampeig*, *-ejar*, V. *llamp*